

Mundtlig eksamen

Forberedelsestid: 90 min.

- Se video: Intro
- Forbered opgaven
- Se video: Eksamen
- Diskuter elevens præstation og giv en karakter
- Se video: Votering
- Konkluder hvad der lægges vægt på

Redaktionen citerer diverse bilag i henhold til god skik og brug. Hvor det er skønnet nødvendigt har redaktionen indhentet tilladelse til at citere eksamensopgaverne. I enkelte tilfælde er det ikke lykkedes at finde ophavsretshaveren. Skulle nogens ophavsret være krænket bedes de kontakte PTV film.

Historie A

Uddrag af læreplanen

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af et ukendt materialesæt med et omfang på tre til fem normalsider à 2400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum). Hvert materialesæt skal i videst mulig omfang indeholde forskelligartet materiale. Materialesættene, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen i al væsentlighed dække de faglige mål og de gennemførte forløb, således at der både er en spredning i forhold til tid og geografi og forløbets placering i det samlede undervisningsforløb. Et materialesæts tema er kendt af eksaminanderne, idet det er identisk med et forløbs tema. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold. Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 90 minutters forberedelsestid. I forberedelsestiden opstiller og besvarer eksaminanden to til tre relevante problemstillinger på baggrund af det trukne materialesæt og relevant materiale fra undervisningen. Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation på ca. 7-10 minutter og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i det trukne materialesæt og de opstillede problemstillinger. Materialesættene sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Emne: Ideologiernes kamp

Tabel 1: *Tabel over flygtninge fra øst til vest 1949-1961* fra Inger Bertelsen og Karl Jacobsen: Berlinproblemet 1958-1972. Gyldendal, 1974. s. 27. (0,2 side)

Tekst 1: *En vesttysk skolebog om årsagen til Berlin-muren* fra <https://forlagetcolumbus.dk/boeger/historie/tyskland-fra-roedhaette-til-rammstein/kapitler/kapitel-5/tekst-11-berlin-muren-i-vesttyske-og-oesttyske-skoleboeger/> (1,1 side)

Tekst 2: *En østtysk skolebog om årsagen til Berlin-muren* fra <https://forlagetcolumbus.dk/boeger/historie/tyskland-fra-roedhaette-til-rammstein/kapitler/kapitel-5/tekst-11-berlin-muren-i-vesttyske-og-oesttyske-skoleboeger/> - uddrag (2,0 side)

Billede 1: Udvalgt grafik fra artiklen "Muren trækker stadig sine spor gennem Tyskland" Berlingske d. 1. november. 2014. <https://www.b.dk/politiko/perspektiv/muren-traekker-stadig-sine-spor-gennem-tyskland>. (0,3 side)

Tekst 3: *Teorier om den kolde krigs årsager*, Fra Berentzen og Friborg Hansen; Den kolde krigs oprindelse, GMT, 1980, s. 7. - uddrag. (1,5 side)

I alt: 4,8 sider.

Tabel 1: Tabel over flygtninge fra øst til vest 1949-1961

År	Flygtninge fra DDR til Vesttyskland	Heraf via Vestberlin	Vestberlins procentvise del af flygtningene
1949-1951	502.681	193.227	39,2%
1952	182.393	118.300	64,8%
1953	331.390	305.737	92,2%
1954	184.198	104.309	56,6%
1955	252.870	153.693	60,7%
1956	279.189	156.377	56,0%
1957	261.622	129.579	49,5%
1958	204.092	119.552	58,5%
1959	143.917	90.862	63,1%
1960	199.188	152.291	76,5%
1961	207.026	150.481 *	72,6%

*Indtil bygningen af Berlinmuren d. 12.-13. august 1961

Tekst 1: En vesttysk skolebog om årsagen til Berlin-muren

Mens den indre tyske rejsetrafik blev begrænset voldsomt og grænseafspærringerne blev skærpet, gik SED, idet man overvurderede sine økonomiske muligheder, i gang med det ambitiøse forehavende, nemlig at indhente og delvis endog overhale Forbundsrepublikken, hvad angår forbruget af vigtige produkter pr. indbygger. Man påbegyndte en række store investeringsprojekter: storkraftværker på basis af brunkul syd for Berlin, den oversøiske havn i Rostock, en udvidelse af de kemiske værker i mellemtykland og den 4200 kilometer lange jordolieledning fra Ural-området til Schwedt an der Oder. Samtidig blev kollektiviseringen af landbruget forceret. Bønderne havde her valget mellem 2 grundtyper af landbrugsmæssigt produktionsfællesskab (LPG). I den første type skulle bonden blot aflevere sin jord til kollektivet, i den anden type skulle han aflevere både jord og inventar. I 1954 befandt der sig stadig 75,5% af det udnyttede landbrugsareal på private hænder, i 1958 var det 62,2%, i slutningen af 1960 kun 7,6%. Den voldsomme kollektivisering i 1960 førte til mærkbare produktionsfald i landbruget. Dertil kom der vanskeligheder i den overbebyrdede industri - til sidst måtte man afbryde den ambitiøse syvårsplan. På ny steg antallet af flygtninge til Forbundsrepublikken.

De fleste flygtninge kom over Berlin. I slutningen af 1958 krævede Sovjetunionen, at de allierede tropper skulle trækkes ud af byen. Vestberlin skulle blive til en fristad. Det kom til en Berlin-krise, der blev endnu mere skærpet ved at flygtningetallene blev ved med at stige. Nu begyndte stormagterne at afstikke deres positioner. Præsident Kennedy erklærede den 15. juli 1961:

Vi må holde det løfte, som vi igen og igen har givet til Vestberlins frie befolkning og varetage vore rettigheder og deres sikkerhed - selv stillet overfor magt - for ikke at miste andre frie folks tillid til vort ord og vores beslutsomhed.

Khrustjov erklærede samtidig over for en amerikansk politiker, at han agtede at tilstoppe menneskefælden i Vestberlin. Den 13. august 1961 afspærrede DDRs væbnede styrker, sikret af en erklæring fra Warszawapagt-landene, grænsen mellem de vestlige sektorer og østsektoren i Berlin og påbegyndte Berlin-muren ved at bygge omfangsrige afspærringsbefæstninger. Dermed var Østberlin og DDR fuldstændigt afsondret fra Vesten. Da der blev skudt på enhver flygtning, der forsøgte at overskride de stadigt bedre udbyggede afspærringsanlæg, var det i fremtiden så godt som umuligt og hele tiden forbundet med den største livsfare at forlade DDR. DDRs indbyggere måtte affinde sig med at leve i deres stat.

Tekst 2: En østtysk skolebog om årsagen til Berlin-muren

Mod slutningen af 50'erne stillede kampen for freden i Europa større krav til det socialistiske statsfællesskab. Selv om DDRs regering sammen med Sovjetunionen og de andre socialistiske broderlande havde gjort alt for at bevæge Forbundsrepublikkens regering til en fornuftens og den gode viljes politik, skærpede imperialismens aggressive kredse spændingerne endnu mere.

Den vesttyske imperialisme udbyggede systematisk sin militære magt. Fra 1959 til 1961 blev forbundshæren forøget med mere end 40.000 mand. Den udgjorde hovedkontingentet af NATOs landstyrker i kommandoområde Europa midt. (...)

I foråret 1961 gik disse kræfter forstærket over til en krigsforberedelse mod DDR. Den tidligere Hitlergeneral og øverstbefalende i forbundshæren, Adolf Heusinger, fremsatte endog det provokerende krav, at der skulle stationeres atomraketter ved DDRs grænse. Samtidig forstærkede forbundsregeringen den økonomiske krig mod DDR. Således blev den løbende handelsaftale for slutningen af 1960 sagt op. På denne måde skulle DDRs økonomi forstyrres for derigennem at øge forsyningsvanskelighederne og til sidst puste til befolkningens utilfredshed. Parallelt hermed forcerede agenter og efterretningsvæsenet deres fjendtlige handlinger. Sabotagehandling blev talrigere. Hvervningen af faglært arbejdskraft fra DDR gennem kriminelle menneskehandlere nåede et nyt totalomfang. Herigennem skulle først og fremmest befolkningens medicinske omsorg lammes, så at folks utilfredshed over dette kunne rettes mod arbejder- og bondemagten. Det taler for sig selv, når den imperialistiske propaganda fejrede dette som kampen mod umenneskeligheden. Ved alle disse aktioner mod DDR blev den åbne grænse i Vestberlin brutalt udnyttet for at skade DDR - ligegyldigt hvor og hvordan det kunne lade sig gøre. Således skulle vores socialistiske stat gøres stormklar for forbundshæren. (...)

I de første dage i august 1961 indledte de vesttyske militarister de sidste militære aggressionsforberedelser mod DDR. I begyndelsen af august befandt den vesttyske forsvarsminister Strauss sig i USA. Strauss erklærede over for den amerikanske præsident Kennedy og repræsentanter for det amerikanske krigsministerium, at en folkeopstand i DDR var forestående. Denne lejlighed ville den vesttyske regering udnytte til at erobre DDR i form af en politiaktion til løsning af en indretysk konflikt. Som støtte til denne plan blev de i Europa stationerede NATO-tropper sat i alarmberedskab. Den øverstbefalende for NATOs landstyrker i Mellemeuropa, den tidligere Hitlergeneral Speidel, gennemførte på samme tid en inspektion langs DDRs statsgrænse. (...)

Fra den 3. til 5. august 1961 holdt førstesekretærene for Warszawapagt-landenes kommunistpartier en konference i Moskva. Her blev de nødvendige forholdsregler diskuteret og fastlagt for at sikre freden, der var truet af den vesttyske imperialisme og dennes forbundsfæller i NATO. De socialistiske broderlande besluttede, at DDR skulle træffe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger ved statsgrænsen til Vestberlin for effektivt at standse en videre undergravende virksomhed mod det socialistiske statsfællesskabs lande.

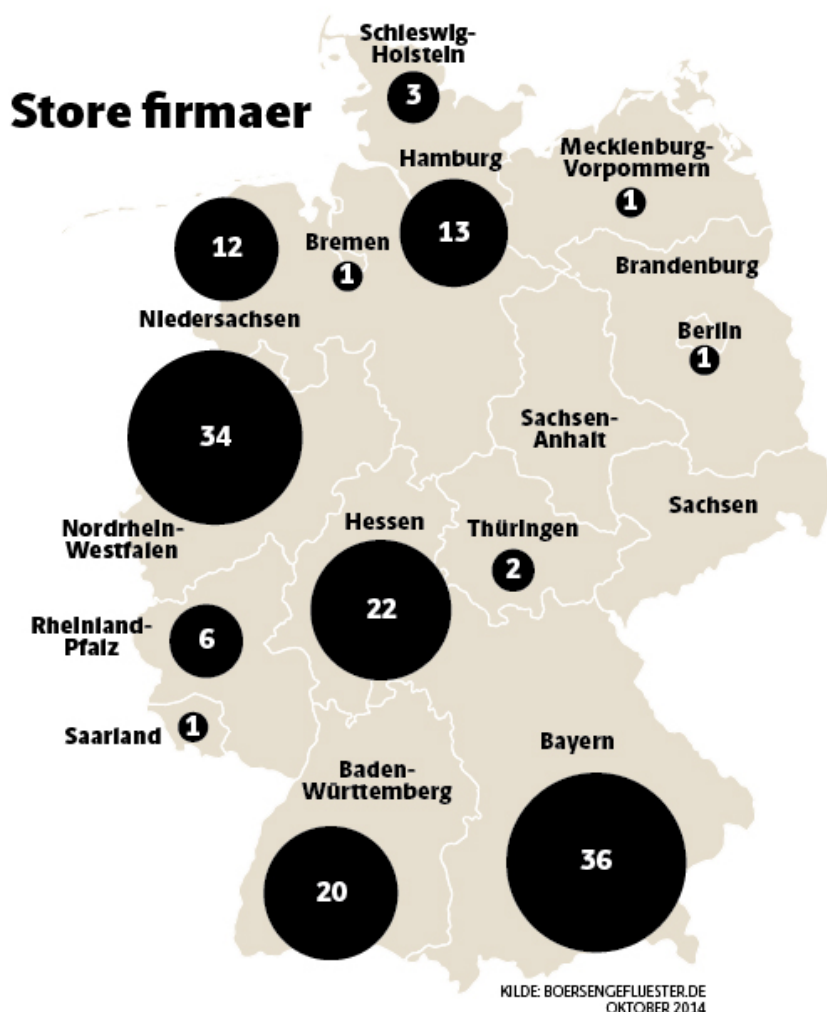
I overensstemmelse med resultaterne af Moskva-konferencen pålagde Folkekammeret den 11. august 1961 DDRs ministerråd at forberede og gennemføre alle krævede forholdsregler til sikring af statsgrænsen. På ministerrådets beslutning blev enheder af den nationale folkehær, af folkepolitiet og arbejderklassens kampgrupper sat i alarmberedskab natten mellem den 12. og 13. august. I de første timer af 13. august afspærrede de den indtil da åbne statsgrænse mellem DDR og Vestberlin. Da solen om morgenen den 13. august stod op over Berlin, var sikkerhedsforanstaltningerne i det væsentlige afsluttet. Krigskakkelovnen Vestberlin var bragt under pålidelig kontrol.

Oprettelsen af den anti-fascistiske beskyttelsesvold, der fulgte i hurtigt tempo, havde fuldstændigt overrasket vestmagterne, den vesttyske regering og Vestberlins senat. Mens de bestyrkede politikere i Bonn og Vestberlin hetzede op til den ene konference efter den anden, gik livet normalt videre i DDRs hovedstad. En særlig betydning fik arbejderklassens kampgruppers disciplinerede indsats. Deres optræden virkede meget desillusionerende på de aggressive imperialistiske kredse.

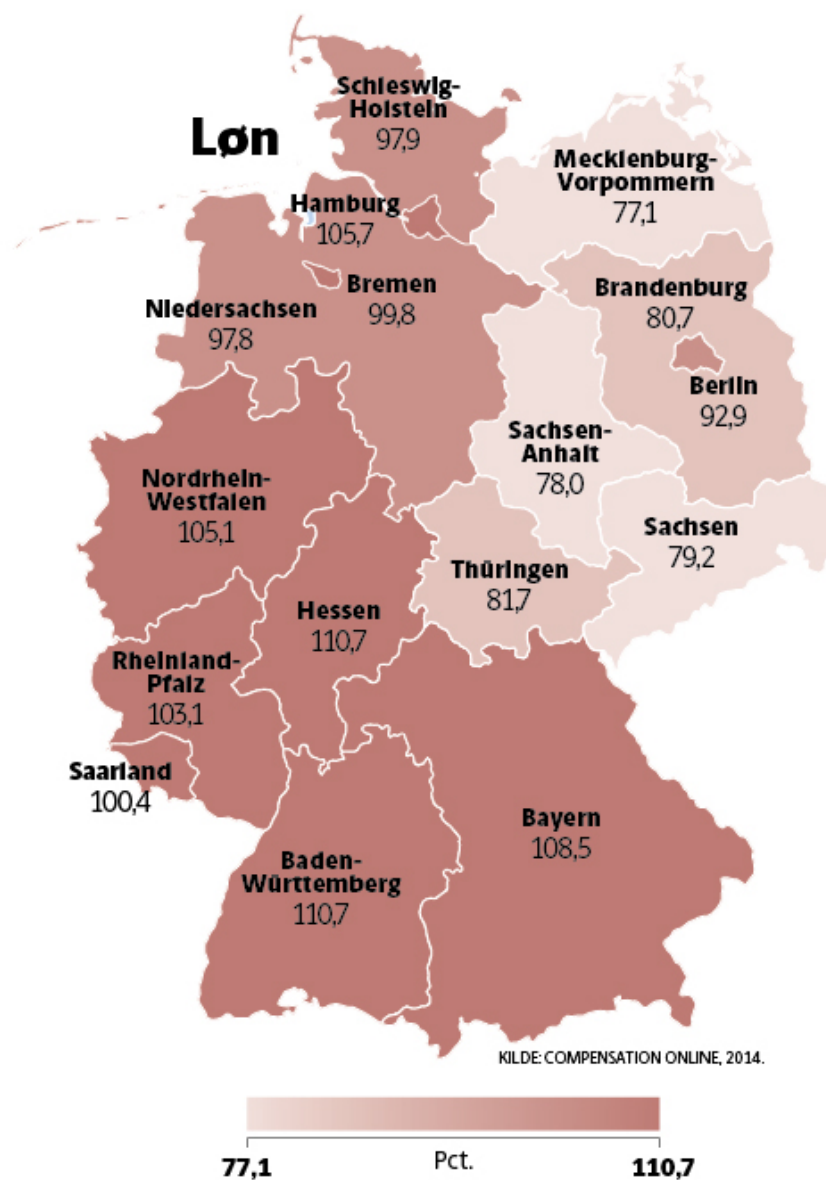
Flertallet af DDRs arbejdere hilste og understøttede sikkerhedsforanstaltningerne. Talrige berlinere besøgte de følgende dage de medlemmer, der var sat ind i de væbnede organer. Delegationer fra fabrikker og mange borgere kom med gaver og blomster for på denne måde at give udtryk for deres tak. (...)

Gennem sikring af statsgrænsen var det nu ikke mere muligt at berøve arbejderne frugten af deres eget arbejde og ustraffet at udplyndre DDR.

Billede 1: Udvalgt grafik fra artiklen "Muren trækker stadig sine spor gennem Tyskland" Berlingske d. 1. november. 2014.

Tysklands store virksomheder har stort set udelukkende hovedsæde i det tidligere Østtyskland. Af 152 virksomheder, der optræder på fire tyske børsindekser, ligger tre i de tidligere østtyske delstater Thüringen og Mecklenburg-Vorpommern, mens én ligger i Berlin.

Lønningerne i det tidligere Østtyskland ligger i gennemsnit klart under lønningerne i det tidligere Vesttyskland. Lønningerne er lavest i Mecklenburg-Vorpommern med 77,1 procent af det tyske gennemsnit.

Hvert år måler panelet SOEP europæernes tilfredshed.
 I Tyskland er borgerne i det tidligere Vesttyskland hvert
 år mere tilfredse end borgerne i det tidligere Østtyskland.
 (Danmark er Europas lykkeligste land med et gennemsnit på 8,8.)

Tekst 3: Teorier om den kolde krigs årsager, Fra Berentzen og Friberg Hansen; Den kolde krigs oprindelse, GMT, 1980, s. 7. (uddrag)

I den vestlige verden har udbruddet af den kolde krig traditionelt været tidsfæstet til 1947-1948. En række historikere, her kaldet *traditionalisterne*, hvis fremstilling, til en vis grad genspejler det officielle amerikanske regeringssyn på konflikten årsager har ment at USA efter krigen nærede et oprigtigt ønske om samarbejde med Sovjetunionen for at løse efterkrigstidens problemer...

(...)

I årene fra 1945 til 1947 kom folkedemokratiske regeringer til magten i Polen, Rumænien, Bulgarien, Jugoslavien og Ungarn. Polen og Finland måtte afstå betydelige landområder til Sovjetunionen. Tyskland måtte overlade områderne øst for Oder-Neisse til det kommunistisk dominerede Polen. (...) Kuppet i Tjekkoslaviet i februar 1948 anses af traditionalisterne for et typisk eksempel på en kommunistisk magtovertagelse dirigeret fra Moskva og for kulminationen på udviklingen i Østeuropa. Traditionalisterne har set udviklingen i Østeuropa som et bevis for Sovjetunionens aggressive og ekspansive udenrigspolitik. Denne politik var for dem at se en trussel mod de demokratiske stater i Vesteuropa. En forandret magtbalance i Europa ville også betyde en forandret magtbalance i et verdensperspektiv. Set på denne baggrund må vestmagternes, især USA's udenrigspolitik efter 1945 ifølge traditionalisterne ses som en forsvarsreaktion på den sovjetiske trussel. Den kunne, med den amerikanske historiker Arthur Schlesingers ord, betragtes som "frit mænds modige og bestemte svar på en kommunistisk aggression". Disse historikere fremstiller altså sovjetisk politik som aggressiv og amerikansk politik som defensiv og samarbejdsrettet i forhold til Sovjetunionen.

I 1960erne begyndte den traditionalistiske opfattelse af den kolde krig og dens årsager at blive taget op til revision, specielt af en gruppe amerikanske historikere. Vi vil i det følgende kalde denne nye skole af historikere for revisionister.

Revisionisterne angriber den påstand, at Sovjetunionen må ses som hovedansvarlig for udbruddet af den kolde krig. Sovjetisk politik i Østeuropa må vurderes på baggrund af amerikanske interesser i området, og ikke som udtryk for en principiel sovjetisk ekspansiv udenrigspolitik. Sovjetunionens Østeuropa-politik opfattes som en forsvarsreaktion på en udfordrende amerikansk politik, en politik, som ville underminere fundamentale sovjetiske sikkerhedsinteresser i området. Revisionisterne søger at finde forklaringer på konflikten mellem USSR og USA i krigens afslutningsfase og første efterkrigsår. Den spirende modsætning mellem de to stormagter må, ifølge revisionisterne, i første række ses som et resultat af amerikanske initiativer, ikke sovjetiske. De revisionistiske historikere fremstiller altså sovjetisk politik som defensiv.

Det synes klart, at denne nyvurdering af amerikansk udenrigspolitik må sættes i direkte forbindelse med forandringer den internationale situation 1960erne. Opfattelsen af den kommunistiske verden som en samlet blok, dirigeret af Sovjetunionen, og en blok, som repræsenterede en alvorlig trussel mod den frie verden, begyndte at virke uholdbar. Specielt konflikten Moskva-Peking var medvirkende til at nedbryde forestillingen om den kommunistiske enhed. Samtidig engagerede USA sig i en række udenrigspolitiske aktioner, bl.a. Svinebugten, Den dominikanske Republik og Vietnam, som for mange virkede betænkelige og for enkelte direkte forkastelige. Sideløbende med disse begivenheder begyndte en afspændingsdialog mellem USSR og USA efter Cuba-krisen.